

A CAMPAÑA

**Auga
de Todos,
un Dereito
e Non unha Mercancía**

A auga

A auga é un elemento indispensable para a vida dos ecosistemas, a dignidade das persoas e o desenvolvemento humano. Aínda así o recoñecemento do dereito humano ao **auga** e ao saneamento sustentable é unha tarefa pendente en moitos países.

A falta de acceso ao **auga** e ao saneamento é o resultado dunha escasa vontade política para acometer reformas e investimentos que aseguren o control e a disponibilidad do recurso. A auga é un ben común que non pode estar ao servizo dos intereses económicos de empresas senón que debe estar ao servizo de todas e todos.

Debemos construír unha gobernabilidade do **auga** que se sustente baixo os principios da sustentabilidade e a participación, unha nova xestión pública que garanta o dereito humano ao **auga** e ao saneamento.

ÁMBITOS de ACTUACIÓN

Sensibilizar e Concienciar á poboación. Propiciar un proceso de reflexión ante a situación do auga en mundo e a necesidade de recoñecer o dereito humano ao auga e ao saneamento, así como tamén un modelo de desenvolvemento sustentable.

Formar e Coñecer cales son as claves que causan, perpetúan e agravan a crise do auga, así como tamén os seus impactos. Utilizar este coñecemento para poñer un novo rumbo a devandita situación.

Apoiar e Construír unha nova xestión pública do auga, con participación e con control social, así como establecer pontes de cooperación entre entidades sen ánimo de lucro.

Influír e Aconsellar ás entidades competentes sobre temas relacionados coa xestión integral do auga. Traballar con gobernos, organismos internacionais e entidades de auga para desenvolver boas políticas hídricas.

Denunciar e Opoñerse aos procesos de mercantilización do auga, causantes e agravantes da crise do auga, así como dar voz ás resistencias ante estes procesos privatizadores excluíntes.

A Campaña

AUGA

**de Todos,
un Dereito
e Non unha Mercancía**

A DIGNIDADE HUMANA e os ECOSISTEMAS

A auga é **imprescindible para a vida das persoas**. O binomio home e auga viviu ao longo de moitos séculos con equilibrio e harmonía. O equilibrio **entre as necesidades humanas e o propio ciclo rexenerativo do auga**, baseábase na concepción desta como ben común e na necesidade dun uso sustentable. A auga xoga un papel fundamental para o desenvolvemento das nosas vidas e as nosas liberdades, **non podemos concibir a dignidade humana sen a auga**.

Pero este equilibrio **rompeuse en moitas partes do mundo**, onde pasou a ser considerada **un ben económico e a rexerse coas leis do mercado**. A auga xa non é un ben de todos, senón que é un recurso de quen poden pagala poñendo en perigo **a vida dos ecosistemas acuáticos**. A sustentabilidade do recurso é o alicerce da xestión sustentable, pois o uso equilibrado coas necesidades ambientais é o único camiño para **o seu dispoñibilidade no futuro**.

A SITUACIÓN do auga no MUNDO

Hoxe en día **1.100 millóns de persoas non teñen acceso ao auga potable e 2.600 non dispoñen do saneamento sustentable**, principalmente xente que vive nas rurais ou periurbanas de Asia e **África Subsahariana**.

Acceso ao Auga

É o acceso sustentable a unha fonte de auga mellorada, é dicir, potable con cantidade e calidade suficientes. A fonte mellorada debe situarse a menos de 250 metros da casa, o custo desta auga non ten que supoñer máis do 3% da renda familiar e debemos ter acceso a toda a información relativa á xestión do recurso. Esta fonte mellorada pode ser auga canalizada, unha fonte pública, unha perforación, un pozo ben protexido ou auga de choiva ben recolleita. Non se inclúe a auga proporcionada por vendedores, vehículos cisterna, auga embotellada ou pozos e fontes desprotexidas.

saneamento sustentable

É o acceso a instalacións de tratamento de residuos como alcantarillado, fosas sépticas, latrina simple ou mellorada de buraco ventiladas, a condición que non sexan públicas, así como un correcto mantemento de tales instalacións.

Os IMPACTOS e as CAUSAS

Os principais **impactos** das situación mundial do auga son moi diversos, afectan ao **medioambiente**: un terzo da superficie terrestre está ameazada pola degradación das terras; a **saúde**: o 85% das enfermidades nos países en desenvolvemento son de orixe hídrico; a **alimentación**: o 70% da poboación vulnerable vive en zonas rurais, onde a agricultura é a actividade básica; a **educación e xénero**: a tarefa de obter auga recae sobre as mulleres e pícaros/as, isto repercute na escolarización así como nas tarefas domésticas e actividades económicas; e en conflitos : a auga é un factor determinante en numerosos conflitos armados existentes, así como tamén en conflitos sociais e inestabilidade política. Todos estes impactos en definitiva **afectan ao desenvolvemento humano**.

As **causas** que nos levaron a esta crise son: **a contaminación** provocada pola acción do home e por leis ambientais ineficaces e insuficientes; **unha mala xestión** baseada na leis do mercado de oferta demanda, agravando así o desequilibrio existente entre a dispoñibilidade e o consumo, xestións que moitas veces desembocan nunha sobreexplotación do recurso; **a falta de recursos** así como a débeda externa fai que os

governos non invistan suficientemente en melloras dos servizos e en infraestruturas de abastecemento e saneamento de auga; e **a deficiente información e participación cidadá** nas distintas etapas da xestión.

Moi a miúdo fálase que as causas da situación mundial do auga son económicas, cando a situación mundial do auga é, en realidade, froito dunha **falta de prioridade e vontade política para reverter tal situación**.

CONSTRUÍNDO un NOVO PARADIGMA

O dereito **humano ao auga e ao saneamento** é un paso vital e estratéxico para afrontar a crise do auga, a consecución de devandito dereito é o primeiro paso para garantir moitos outros dereitos humanos. Entender a auga como dereito humano lévanos a outro paradigma no que debemos distinguir distintas funcións do auga:

Auga vida

A auga vida como alimento do home, temos que **garantir un acceso universal e asequible** para toda a humanidade. Tamén a auga vida como alimento da natureza, dos ríos e acuíferos sans, a auga vida como alimento do mundo e como alimento indispensable para que este planeta poida seguir vivindo, coa súa biodiversidade e riqueza ecolóxica. Co que tamén debemos **garantir o dereito á sustentabilidade dos ecosistemas acuáticos** porque sen este dereito non poderemos garantir a auga vida para as futuras xeracións.

Auga social

Ter ao alcance **auga potable e salubre nas nosas casas durante todo día**, non é un dereito humano, pero si é **un dereito social**. As actividades sociais baseadas no uso de auga-social deben ser consideradas de interese xeral e, polo tanto, protexidas pola comunidade. **Un consumo social que deberá ter un custo xa que non é un dereito humano, pero pequeno xa que é de interese xeral**. Auga para unha vida en sociedade que ten que basearse baixo os principios de sustentabilidade, co que os límites deste consumo non teñen que ser económicos senón medioambientais e éticos.

Auga negocio

A auga negocio atopámola cando **foron cubertas as anteriores necesidades e aínda existe un excedente de auga** dentro dos límites de sustentabilidade do recurso. Tamén nace da comprensión que na sociedade actual existen moitas actividades económicas que precisan do recurso. É importante destacar que **estas actividades perseguen un beneficio económico particular**, co cal non poden ser consideradas nin un dereito humano nin social, nacen dun interese particular e non xeral. Por este motivo este consumo **non deben financiarse con diñeiro público e deberá ter un custo elevado**, xa que non contribúen nin á dignidade humana nin á vida en sociedade, senón que principalmente responde a un afán lucrativo.

Cando os **intereses económicos fan pasar primeiro a auga negocio** fronte outros usos, vitais ou sociais para a sociedade e os ecosistemas, dicimos que se produce un proceso de mercantilización, dado que a auga esta sendo tratada como unha mercancía e estése especulando cun dereito humano básico ou co deber de garantir a vida dos ecosistemas. Tamén entramos a mercantilización cando **non existen límites medioambientais e éticos para o consumo de auga** senón **unicamente límites económicos**.

A Campaña

Auga

de TODOS,

un Dereito

e Non unha Mercancía

Os SERVICIOS PÚBLICOS de AUGA e saneamento

Os servizos públicos de auga e saneamento son de vital importancia para a consecución dunha vida digna das persoas e os pobos, así o 90% dos servizos de auga no mundo son públicos. Entre as súas principais funcións está a **cohesión social** e a **governabilidade dos territorios**. Ademais o acceso aos servizos básicos de auga e saneamento é a base para poder garantir o dereito **humano ao auga e ao saneamento**.

Pero a realidade é que a falta de prioridades políticas para lograr uns servizos públicos de auga e saneamento eficaces fai que as **zonas de poucos ingresos queden excluídas** dos programas de cobertura de auga e saneamento. Isto está provocando unha situación case de involución onde proliferan os subministros informais de auga, servizos que venden a auga a prezos maiores que a rede pública.

Esta situación vese agravada por campañas moi fortes para reducir o papel do estado e **desprestixio dos servizos públicos**. Os servizos públicos de auga e saneamento foron o laboratorio de todas esas reformas das políticas públicas que máis tiñan que ver coa **reforma do sistema financeiro internacional** que co sector do auga. Reformas impulsadas polas **Institucións Financeiras Internacionais (IFI)** que esquecéndose de que nos territorios onde se conseguiu este acceso universal ao auga foi principalmente grazas ao esforzo do sector público, **priorizan e condicionan os seus fondos de investimento á privatización dos servizos**, fomentando así a desregulación do estado e o desgoverno do auga.

Ante tal situación consideramos que os servizos públicos de auga e saneamento e a sociedade civil deben ser os impulsores dunha **nova xestión do auga**, onde a poboación poida participar de forma activa na elaboración das políticas públicas do auga.

A XESTIÓN PÚBLICA E COMUNITARIA

Cabo destacar que aqueles países que gozan dun **acceso universal** ao auga lograron grazas ao **sector público**. Pero debemos seguir avanzando e non estancarnos no pasado, debemos construír unha nova xestión pública que incorpore as novas necesidades e visións do auga, que vele pola sustentabilidade e non con fins electoralistas a curto prazo. Esta nova xestión deberíase basear nos seguintes **principios**:

- **Universalidade.** Acceso universal aos servizos públicos de auga e saneamento a toda a poboación, sen ningún tipo de exclusión
- **Equidade.** Acceso aos servizos públicos de auga e saneamento independentemente das condicións de raza e socioeconómicas da poboación
- **Integral.** Enmarcada os servizos públicos de auga e saneamento dentro do ciclo integral do auga, incorporando o alcantarillado, drenaxe pluvial e o control de vectores
- **Xestión Pública.** A comprensión de servizos públicos de auga e saneamento debe ser, por definición pública, prestados por entidades de natureza pública, a nivel social e comunitario
- **Participación e Control Social.** Debemos incorporar a sociedade civil nos servizos públicos de auga e saneamento para alcanzar unha xestión eficaz e sustentable desde a perspectiva social, ambiental e económica
- **Intersectorial.** Facer posible o desenvolvemento tanto nas zonas urbanas como as rurais deas dunha visión ecosistémica do auga
- **Calidade do servizo.** Débese garantir un servizo con regularidade, continuidade, eficacia, seguridade e calidade no forneo
- **Acceso xusto.** A tarifa non debe ser motivo de non acceso ao auga e ao saneamento básico, así a auga vida debería ser asequible, podéndose financiar con tarifas cruzadas ou outras formas.
- **Non lucrativo**

A PARTICIPACIÓN e o CONTROL SOCIAL

No marco da xestión dos servizos públicos de auga e saneamento, a participación e o control social na xestión dos servizos conlevan unha **oportunidade de construción social**:

- **Igualdade.** A participación pode xerar igualdade de oportunidades entre distintos actores e cidadáns para incidir nas decisións públicas, feito que beneficia a aqueles sectores de poboación tradicionalmente excluídos de tómaa de decisións públicas. Ao mesmo tempo, mediante prácticas de participación cidadá pode lograrse unha mellor redistribución dos recursos públicos
- **Cidadanía.** A participación estende os dereitos dos cidadáns, outorga novas liberdades e responsabilidades ao exercicio democrático. Se potencian as capacidades da cidadanía, auméntase a súa autoestima e constrúese unha sociedade con maior xustiza
- **Confianza.** A participación permite a transparencia e o control por parte dos cidadáns, provocando novas relacións co goberno e un achegamento entre os cidadáns e os representantes políticos, recuperando así a lexitimidade perdida polas formas de goberno tradicional e fomentado a confianza
- **Eficacia.** Impulsar a participación cidadá para obter unha maior eficacia na elaboración das políticas públicas. Con participación cidadá a identificación de problemas é máis axustada á realidade e as políticas públicas responden mellor ás necesidades colectivas, son máis funcionais e transparentes

A Campaña

Auga

de Todos,

un DEREITO

e Non unha Mercancía

EVOLUCIÓN do Dereito humano ao auga e ao saneamento

O recoñecemento do auga como dereito humano universal ha evolucionado lentamente desde os anos 70 ata os nosos días e, pese a que non contamos cunha declaración oficial facía o dereito humano ao auga potable e ao saneamento, a opinión internacional respecto diso é hoxe en día moi diferente da manifestada nos primeiros encontros internacionais na materia.

Ata o momento, o único pronunciamento oficial internacional ao que se chegou neste sentido é a interpretación do artigo 1.1 do Pacto Internacional de Dereitos Económicos, Sociais e Culturais realizada polo Comité de Dereitos Económicos, Sociais e Culturais das Nacións Unidas (ECOSOC), baseada na vinculación do auga con moitos dos dereitos recoñecidos no Pacto.

Segundo esta interpretación, chamada Observación xeral número 15, “**a auga é un recurso natural limitado e un ben público fundamental para a vida e a saúde. O dereito humano ao auga é indispensable para vivir dignamente e é condición previa para a realización doutros dereitos humanos**” e “**o dereito humano ao auga é o dereito de todos a dispoñer de auga suficiente, salubre, aceptable, accesible e asequible para o uso persoal e doméstico. Un abastecemento adecuado de auga salubre é necesario para evitar a morte por deshidratación, para reducir o risco das enfermidades relacionadas co auga e para satisfacer as necesidades de consumo e cociña e as necesidades de hixiene persoal e doméstica**”.

Nos últimos anos producíronse reformas constitucionais en Uruguai, Bolivia e Ecuador que recollen o do dereito humano ao auga e a súa xestión pública. Estes acontecementos alentan a posibilidade de alcanzar **un acordo universal**.

Aínda que o dereito humano tomou moito protagonismo nos países que hoxe en día non teñen garantido este acceso, non debemos esquecer que **as bases ideolóxicas e os puntos de partida que suscita o recoñecemento de dereito humano deben ser prioritarios en calquera país**, con independencia do nivel de acceso ou sistema de xestión do auga.

Alcance do dereito humano ao auga e ao saneamento

A Observación número 15 identificaba tres compoñentes que sempre deberían estar garantidas:

- A **Dispoñibilidade**, implica a existencia dun aprovisionamento permanente a partir do cal as persoas poden obter unha cantidade suficiente dá auga par uso persoal e doméstico. Os usos comprenden o consumo, a preparación de alimentos i a hixiene persoal i doméstico
- A **Accesibilidade** engloba tanto a accesibilidade **física**, fálase dunha distancia á fonte non superior aos 250 metros, como **económica**, o acceso ao auga non pode comportar a renuncia total ou parcial a outros bens e servizos de carácter básico, como poden ser a alimentación ou vivenda
- A **Calidade** do auga debe ser adecuada. Así a auga ten que ser salubre e o cheiro, cor e gusto debe ser aceptable. Para protexer a calidade do auga é moi importante a existencia **de políticas de saneamento adecuadas**

Do mesmo xeito concretábanse as **responsabilidades do estado**:

- **Respectar** o dereito ao auga, absténdose de interferir directa ou indirectamente en contra da consecución do dereito. Á vez obrígalles a garantir o dereito ao auga durante conflitos armados, situacións de urxencia e desastres naturais.

- **Protexer** o dereito ao auga, previndo terceiros grupos, individuos ou corporacións que interfiran de calquera forma para conseguir o dereito ao auga. Esta obrigaón inclúe a adopción necesaria e efectiva dunha lexislación ao respecto.
- **Implementar** o dereito ao auga, adoptando as medidas necesarias e unha lexislación ao respecto.

Polo tanto, o recoñecemento do dereito humano vai moito máis alá de garantir o acceso a auga potable e saneamento. Este recoñecemento **responsabiliza aos estados** e ampara legalmente aos cidadáns para dispoñer deste acceso universal, á o vez que responsabiliza aos gobernos da preservación do recurso así como tamén dos ecosistemas acuáticos, indispensables para a sustentabilidade o recurso.

Así pois, a responsabilidade dos gobernos tamén recae no **ámbito público, social, comunitario e participativo**, sen fins de lucro, xa que este é o único espazo democrático capaz de comprender dentro da súa propia natureza o concepto de dereito humano e de servizo público. Será imposible conseguir tal dereito partindo de estruturas insolidarias como poden ser as corporacións do auga, xa que non foron deseñadas para cubrir tal servizo, senón para xerar beneficios.

A Campaña

**Auga
de Todos,
un Dereito**

e NON unha MERCANCÍA

As POLÍTICAS MERCANTILES das INSTITUCIONES FINANCEIRAS INTERNACIONAIS

Aínda que a maioría da xente que ten acceso ao servizo de auga recíbeo do sector público, a partir da década dos 80 e especialmente nos 90, en plena implantación dun Consenso de Washington dirixido a reducir o gasto do sector público, comézase a xestar a participación do sector privado nos servizos de auga e saneamento. Este protagonismo sería especialmente conflitivo nos países do sur, posto que a actuación das multinacionais realizouse atendendo exclusivamente a intereses comerciais e de xeración de beneficios.

Este cambio de orientación foi asumido polas IFI e cimentábase, entre outros, nos principios concretados na **Conferencia Internacional sobre a auga de Dublín** (1992), que establece especificamente que “a auga ten un valor económico aplicable a todos os seus usos, e xa que logo debe ser recoñecida como un ben económico”.

Unha destas políticas son os **Programas de Axuste Estrutural** (PAE) e posteriormente **HIPC** (Heavily Indebted Poor Countries por siglas en inglés), impulsados polo **Fondo Monetario Internacional** (FMI), co obxectivo de reducir o gasto público e incrementar os ingresos que se dirixen a facer efectivo o cobro da débeda externa. Estas reducións fixeron diminuír os investimentos en infraestruturas, entre elas as do auga e superaron de longo os investimentos efectivos do sector privado. Ademais dentro do prego de condicións esíxese, na maioría dos casos, a privatización do servizo de auga.

Pero o Banco **Mundial** (BM) tampouco se queda atrás, e o ano 2002, por exemplo, condicionou máis do 80% dos seus créditos no sector do auga a algunha forma de privatización, ou o Banco Interamericano de Desenvolvemento (BID) que no período 1993-2005 condicionou o 66% dos seus créditos. E isto por non falar dos constantes esforzos que realiza a **OMC** para que o abastecemento de auga contémplese como un servizo comercializable dentro do **Acordo Xeral de Comercio e Servizos**.

A PRIVATIZACIÓN

Entendemos como **privatización** do auga ao proceso polo que as empresas privadas con fin de lucro asumen a responsabilidade da xestión do servizo baixo diferentes formas; en cambio, por mercantilización do recurso entendemos o feito que a auga cotice o seu prezo no libre mercado e exista a posibilidade de especulación ou cando a propia xestión do recurso baséase en políticas mercantiles e na procura de beneficios. Tamén identificamos mercantilización cando os ecosistemas acuáticos pasan a rexerse baixo principios económicos e non éticos ou medioambientales

Así, as políticas privatizadoras que nacen do Consenso de Washington no sector do auga resúmense perfectamente nos 4 puntos seguintes:

- Os recursos hídricos débense asignar seguindo **principios de mercado**
- Tao e como recolle a Declaración de Dublín, os servizos de auga e saneamento débense considerar como **un ben económico**
- Os usuarios destes servizos son consumidores, e teñen dereito a este servizo en tanto que **clientes**
- Os servizos de auga e saneamento deben ser fornecidos por operadores **privados**, que sempre serán máis eficientes que os operadores públicos. Canto menor sexa a regulación máis eficiente será un operador privado.

Estas políticas apoiaban a introdución do sector privado pois se supoñía que este debía conlevar os seguintes beneficios:

1. **Eficiencia**, derivada da competencia, mellores recursos humanos e unha gran capacidade técnica e tecnolóxica. Pois os operadores públicos era ineficiente debido ao monopolio, con recursos humanos pouco capacitados e unha base tecnolóxica obsoleta
2. **Inversións frescas**, que permitan unha ampliación das redes. Mentres que o sector público carecía de capacidade financeira e facía un mantemento deplorable das redes.

3. **Tarifas** moito máis axustadas, ante malas políticas tarifarias do sector público.
4. **Redución da carga sobre as finanzas públicas**, posto que o Estado xa non terá que soportar un servizo deficitario crónico.
5. **Xestión eficaz e transparente**, ante unha xestión burocratizada e corrupción xeneralizada.

Aínda que ao longo dos anos 90 houbo un crecemento do modelo privatizador, a partir do ano 2000, **as multinacionais do auga experimentaron unha crecente oposición á súa actividade**, sufriron a rescisión de varios contratos, con casos realmente significativos como Bos Aires, Cochabamba, Manila ou Jakarta. Na actualidade, as multinacionais prefiren centrar a súa actividade en China, na propia UE e países veciños, así como no Oriente Medio e o norte de África, arrastrando tamén o financiamento das IFI cara a estas zonas, e reducindo a súa presenza nos países de rendas máis baixas, para limitar as perdas e riscos. De feito, hoxe a política xeral das multinacionais do sector auga baséase en reducir os niveis de endebedamento vendéndose os contratos non rendibles, limitar os novos investimentos ao resultado do *cash flow* e reducir drasticamente o investimento nos países empobrecidos.

Agora, logo de máis de 15 anos de experiencias do sector privado como subministrador de auga e saneamento nos países en desenvolvemento, temos suficientes probas empíricas para afirmar que o proceso de privatización resultou un fracaso e denunciar a inmoralidade dos beneficios do sector privado. Calcúlase que o sector privado realizou menos do 1% das conexións necesarias para alcanzar os Obxectivos do Milenio. Así pois, atopámonos/atopámonos ante unha realidade ben diferente:

1. Os operadores privados con ánimo de lucro **non demostraron ser máis eficientes** que os operadores público, máis ben ao contrario
2. **As inversións quedáronse en promesas**, moi por baixo do previsto e sen extensión de redes. Calcúlase que nos últimos 20 anos, o investimento privado non representaba máis do 5% dos investimentos totais incurridos en servizos de auga e saneamento.
3. As **tarifas resultaron por norma xeral máis elevadas**
4. As **empresas privadas de auga non aportaron novas fontes de financiamento**, e dependen fortemente das mesmas fontes das que dispón o sector público. Este ademais actuou como avaliador dos préstamos xerándose un aumento da carga sobre as finanzas públicas
5. Producíronse **os mesmos casos de corrupción** en ambos sectores.

Os FOROS MUNDIAIS do AUGA

As políticas internacionais de auga trabállanse nos **Foros Mundiais do Auga** (FMA) que se celebran cada tres anos. Organízaos o denominado **Consello Mundial do Auga**, un organismo no que están integrados representantes das principais multinacionais do sector. Obviamente, as políticas que se propoñen nestes foros son as que se adecúan aos intereses deste sector empresarial. Estes FMA estiveron repetidamente denunciados polos movementos sociais pola súa falta de lexitimidade.

No primeiro FMA de Marrakech (1997), a declaración ministerial resultante dixo que “a auga é unha necesidade básica”, deixándoa ao mesmo nivel que o acceso á enerxía, a comunicación ou o transporte.

Doutra banda, a sociedade organizouse e creou foros paralelos do auga, para definir **outras propostas para a xestión do auga, baseadas na sustentabilidade, a participación e o recoñecemento do auga como dereito humano**. Así no primeiro Foro Mundial Alternativo do Auga de 2002 acordouse:

- *Promover o dereito ao auga para todo o mundo e o recoñecemento do auga como un ben común e que polo tanto, pertence a todos os seres vivos do planeta.*
- *Oposición a todas as formas de privatización e de mercantilización do auga e oposición frontal a que os servizos de auga aparezan na lista de servizos negociables da Organización Mundial do Comercio (OMC) e o Acordo Xeral de Comercio e Servizos (AGCS).*

No terceiro FMA, en Kyoto (2003), a situación aínda empeoraba cando na declaración final definíase o acceso ao auga como unha “driving force”, simplemente unha forza motriz.

Un dos aspectos que se aborda sistematicamente nos FMA é a cuestión do financiamento. Así, en 2003 encargóuselle a Michel Camdessus, ex-director do FMI e próximo a Suez, un **documento de estratexia** que se chamou “Financiando a auga para todos”. Neste documento se aposta **por un protagonismo especial do sector privado que debería alcanzar unha cota de mercado mínima do 15%, tamén se fala de fixar as taxas de retorno, ancorar as tarifas a moedas estables, garantir a recuperación total de custos e potenciar as descentralizacións que deben permitir identificar os mercados máis rendibles**, en definitiva a liberalización do sector do auga. Aparecen novas formas de privatización pois esta estíbese vendo fortemente devaluada polos fracasos en América Latina: os partenariados público-privados (PPP), unha fórmula de colaboración, onde o sector público pon a infraestrutura, a débeda e as responsabilidades, e os operadores privados a xestión e o beneficio.

No cuarto Foro, **en México** (2006), a Unión Europea fíxose cargo de forma unilateral do borrador da declaración final, delegando a súa redacción en Gerard Payen, directivo de Ondeo-Suez e presidente de AquaFed, unha especie de patronal das multinacionais do ramo e cuxo principal obxectivo é promover a participación do sector privado na xestión do auga e o saneamento. Tamén **houbo unha proposta por parte de Uruguai, Bolivia, Venezuela e Cuba que recoñecía a auga como dereito básico e universal**, pero o lobby de empresarial dentro da Unión Europea (9 das 10 multinacionais do auga son europeas) parouna.

México supuxo un punto de inflexión para a sociedade civil pois o Foro Internacional en Defensa do Auga que organizaron consolidou o Movemento **Internacional en Defensa do Auga**. A declaración do mesmo esixía:

1. ***A auga en todas as súas formas é un ben común e o seu acceso é un dereito humano fundamental e inalienable. A auga é un patrimonio das comunidades, dos pobos e da humanidade, principio constitutivo da vida no noso planeta. A auga non é mercancía. Por iso rexeitamos todas as formas de privatización, inclusive a asociación pública-privada que mostraron o seu total fracaso en todo o planeta.***
2. ***A xestión e o control deben permanecer no ámbito público, social, comunitario, participativo, con equidade e sen fin de lucro. É obrigación de todas as institucións públicas locais, nacionais e internacionais garantir estas condicións desde a planificación ata o control final do proceso.***
3. ***Débase garantir a solidariedade entre as xeracións presentes e futuras, por iso rexeitamos este modelo desenvolvidor, neoliberal e consumista que promove a sobre-explotación da nai natureza.***
4. ***É necesaria unha xestión sustentable dos ecosistemas e a preservación do ciclo do auga mediante o ordenamento do territorio e a conservación dos ambientes naturais. As cuncas hidrográficas son unidades básicas integrais de xestión pública, factor de identidade e unión comunitaria, onde se efective a participación cidadá e dos pobos. A defensa do auga implica recuperar a saúde dos ecosistemas desde as fontes de captación ata o tratamento das augas residuais.***
5. ***En función do antes devandito, deixamos sentada nosa firme oposición a todos os Foros Mundiais do Auga, ámbitos de grandes empresas transnacionais, de institucións financeiras internacionais (Banco Mundial, Banco Interamericano de Desenvolvemento, Banco Europeo de Investimentos, etc.) e das potencias gobernamentais do mundo, por excluíntes e antidemocráticos. Por iso non lexitimamos a estes organismos que ignoran as demandas e as esixencias reais dos pobos e que pola contra continúan buscando novas formas de mercantilización do auga, desdeñando os altísimos custos humanos, sociais e ambientais deste modelo neoliberal.***

Na Asemblea Mundial do Auga de Cidadáns e Cargos Electos de 2007 incorporouse o sector **público como principal axente na xestión do auga**, se pediu:

- *Reforzar o papel das empresas públicas de auga.*

- *Realizar unha gran mobilización a favor dos programas de colaboracións entre entidades públicas de auga (Partenariados Público Públicos) xa sexan Norte-Sur, Sur-Sur ou Norte-Norte.*

No pasado Foro Mundial de Istambul de 2009, na declaración final pediuse que fose **Nacións Unidas** quen organice o seguinte foro global do auga, tamén se fai referencia á **crise financeira** e **cambio climático**, esixindo un cambio no modelo de desenvolvemento e poñer fin á mercantilización do recurso.

A CAMPAÑA

**AUGA
de TODOS,
un DEREITO
e NON unha MERCANCÍA**

En DEFENSA do AUGA e a VIDA

Recoñecemos as Cartas da Cidade de México (Declaración Conxunta dos Movementos en Defensa do Auga), así como o método de traballo inclusivo e unitario que caracterizou aos foros sociais desde o seu nacemento. En particular esiximos:

Recoñecemento Dereito Humano

1. É necesario que os **Gobernos** recoñezan e implementen a auga **como Dereito Humano** para garantir un **acceso universal ao auga potable e saneamento**, este debe incluírse en todas as constitucións dos países e nos principios básicos de Nacións Unidas
2. Do mesmo xeito esiximos o recoñecemento do **auga como Dereito ao Medioambiente** para a **vida dos ecosistemas acuáticos** e a **preservación do recurso**. Unha xestión sustentable que protexa os ciclos naturais do auga, manteña as funcións ecolóxicas e a calidade das augas nos nosos ríos e acuíferos. Este modelo de xestión tamén debe evitar a construción de grandes proxectos de infraestruturas (presas, transvases, etc.), financiados mediante investimentos públicos que promoven directamente a comercialización do auga polas grandes corporacións
3. Debemos garantir un **acceso físico, económico e informativo** ao auga, con cantidade e **calidade suficientes**, base para a vida e o desenvolvemento humano, así como tamén un **saneamento sustentable**
4. É o Sector **Público**, xestor do 90% dos servizos do auga, o único ente capaz de garantir **este acceso** e de velar **polo dereito humano ao auga e ao saneamento**. Así pois entendemos que os investimentos necesarios para garantir a seguridade e o abastecemento de auga sustentable en todo o mundo son unha responsabilidade colectiva, que debe ser pagada a través de impostos **xerais**

Non á Mercantilización

5. Denunciamos as **Institucións Financeiras Internacionais**, que ao servizo das **Grandes Corporacións Privadas**, definiron a auga **como ben económico**, suxeito ás regras de mercado. Para afrontar os retos do auga é necesario poñer fin á **mercantilización** do auga, verdadeira **causante e agravante da crise do auga**
6. Neste sentido non aceptamos as actividades das transnacionais **do auga apoiadas por IFIs e as axencias de cooperación** dos países donantes, tales como a privatización dos servizos de auga ou a explotación industrial de auga mineral embotellada. Transnacionais que buscan novos mercados para novas ganancias pero que son **incapaces de garantir o acceso universal** e ademais **se lucran da crise do auga**
7. Visto o fracaso **das políticas de auga** que marcaron os organismos internacionais para afrontar esta situación, pedimos un **cambio de orientación** destas que debe empezar por sacar **a auga dos acordos da OMC** e de todos os acordos comerciais internacionais. Ademais esiximos aos gobernos que non apoiem os Foros Mundiais ilexítimos do Auga organizados el Consello Mundial do Auga, un organismo privado sen ningún tipo de lexitimidade democrática

Unha nova xestión pública

8. O ámbito **público, social ou comunitario** debe asegurar que os modelos de xestión públicos de auga sexan á súa vez cada vez máis eficientes, e avancen cara a unha **nova cultura do auga**, baseada en políticas de demanda-aforro, planificación integral, fomento da eficacia e unha xestión integral do ciclo de auga
9. A propiedade, a xestión e o control do ciclo integral do auga debe ser **pública e participativa** a nivel **social e comunitario**. Os principios de participación pública, plena transparencia e rendición de contas democrática deben ser respectados
10. Por todo iso vemos importante potenciar as **colaboracións entre entidades públicas de auga** entre distintos países, co que pedimos que todos os **gobernos apoiem política e financeiramente** ás diversas formas de colaboración público-público, a través de cooperación internacional para o

desenvolvemento e a cooperación financeira para garantir o acceso ao auga, o intercambio de mellores prácticas entre as empresas públicas e as autoridades locais, así como modelos de participación e a solidariedade entre os cidadáns e as comunidades de diferentes países e rexións.